

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄

Μάθημα Α΄

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ πρώτου Ἀγιογράφου, Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ (18ῆ Ὀκτωβρίου) καὶ πρὸς τιμὴν Του, πραγματοποιήθηκε, μὲ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ, τὴν εὐχή τοῦ ἀσθενοῦντος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας Ὡρωποῦ καὶ Φυλῆς κ. Κυπριανοῦ καὶ τὴν εὐλογία τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Ὡρεῶν κ. Κυπριανοῦ καὶ Χριστιανουπόλεως κ. Χρυσοστόμου τὸ πρῶτο Μάθημα Ἀγιογραφίας τῆς δευτέρας Περιόδου τῶν Μαθημάτων Ἀγιογραφίας, τὰ ὅποια ὀργανώνει καὶ παραδίδει τὸ Ἀγιογραφεῖο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης Φυλῆς Ἀττικῆς.

Τὸ Μάθημα ἔγινε στὴν Ἱερὰ Μονή μας, τῶν Ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης, στὴν Φυλὴ Ἀττικῆς, τὸ πρωῒ τοῦ Σαββάτου 18/31ῆ Ὀκτωβρίου 2009 (10.00΄ - 13.30΄ μ.μ.).

Ο στόχος του Μαθήματος ήταν τριπλός:

- α.** Η απόδοσις τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης στὸν Προστάτη τῶν Ἀγιογράφων Ἀπόστολο καὶ Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ.
- β.** Ἡ ἀνακεφαλαίωσις τῶν ὅσων παραδόθηκαν κατὰ τὴν Περίοδο Α΄.
- γ.** Ἡ ἀγιογράφησις μιᾶς Εἰκόνας τῆς Θεοτόκου.

Τὸ Μάθημα, τὸ ὁποῖο πραγματοποιήθηκε καὶ αὐτὴ τὴν φορὰ μὲ τὴν βοήθεια τῶν Ἀδελφῶν Ἀγιογράφων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίων Ἀγγέλων, εἶχε τὴν καθιερωμένη προσευχητικὴ ἔναρξι, ἡ ὁποία, εἰδικῶς γιὰ τὴν μνήμη τοῦ Ἀποστόλου Λουκᾶ, διανθίσθηκε μὲ τέσσερα Μεγαλυνάρια, πρὸς τιμὴν Του, τὰ ὁποῖα ἔψαλαν μελωδικῶς οἱ παρευρισκόμενες Μοναχές.

Ἀξίζει καὶ πρέπει στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ ἀναφερθῆ, πρὸς ἔλεγχον καὶ παραδειγματισμόν, ἡ συγκινητικὴ παρουσία καὶ συμμετοχὴ τῶν Μοναζουσῶν, οἱ ὁποῖες τὴν παρελθοῦσα νύκτα παρευρίσκοντο σὲ ὀλονύκτιο Ἀγρυπνία, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀχαρνῶν, πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου. Ὡς ἐκ τούτου, εἶχαν ἐλάχιστο χρόνο ἀναπαύσεως, ἀφοῦ ἡ Ἀγρυπνία τελείωσε τὶς πρῶτες πρωῖνές ὥρες. Καὶ παρ' ὅλα αὐτά, ἦσαν οἱ πρῶτες ποὺ προσῆλθαν στὸ Μάθημα, τὸ ὁποῖο στὴν οὐσία πραγματοποιήθηκε ἀπὸ αὐτὲς καὶ μάλιστα μὲ πολὺ καλὴ πνευματικὴ διάθεσι, δύναμι καὶ ἀπόλυτη ἐπιτυχία.

Μετά από σύντομη αναφορά στον Βίο του Αποστόλου, Εὐαγγελιστοῦ καὶ πρώτου Ἀγιογράφου Λουκᾶ, στὸν ὁποῖο εἶχε ἀναφερθῆ ἑκτενῶς ὁ Θεοφίλ. Ὁρεῶν κ. Κυπριανός, στὴν πρώτη Σύναξι Εὐαγγελισμοῦ (Πατρῶν 12, Κολωνός Ἀθηνῶν), τὸ Μάθημα συνεχίσθηκε σὲ πρακτικὸ ἐπίπεδο.

Ἔγινε μίᾳ ἐπανάληψις τοῦ ὀρθοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖο ὀφείλουν νὰ σχεδιάζωνται οἱ Ἱερές Εἰκόνες. Ὁ τρόπος αὐτὸς ἀπέχει πολὺ ἀπὸ μίᾳ ἀπλῆ φωτοτυπικῆ, «νεκρῆ» ἀντιγραφή, ἐφ' ὅσον διέπεται ἀπὸ ὅλο τὸν πλοῦτο τῶν ζωγραφικῶν νόμων, ὅπωςδῆποτε βεβαίως προσαρμοσμένων στὰ ἰδιαίτερα ζητούμενα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀγιογραφίας.

Οἱ παρευρισκόμενοι μικροὶ Μαθητὲς βοήθησαν, μὲ τὴν καθαρὴ τους μνήμη, στὰ μέτρα τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες γνώσεις, τὶς ὁποῖες ἀπέκτησαν κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Μαθημάτων τῆς Περιόδου Α' καὶ οἱ ὁποῖες χρειάσθηκαν, προκειμένου νὰ σχεδιασθῆ ἡ προτομὴ τῆς Κυρίας Θεοτόκου.

Δόθηκε ἔτσι ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπιτευχθῆ μὲ ζωντάνια, ταυτόχρονα μὲ τὸν τρίτο καὶ ὁ δεύτερος σκοπὸς τοῦ Μαθήματος: ἡ ἀνακεφαλαίωσις τῆς «ὑλης» τῆς πρώτης Περιόδου καὶ νὰ σημειωθῆ ἡ μεθοδολογία σχεδιασμοῦ ποὺ γίνεται προσπάθεια νὰ ἀκολουθηθῆται, μὲ τὴν Χάρι καὶ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ,

στο Ἀγιογραφεῖο τῆς Μονῆς μας. Τὰ «βήματα» τῆς μεθόδου, τὰ ὁποῖα ὑπενθύμισαν οἱ μικροὶ Μαθητές, ἦσαν ἐπιγραμματικὰ τὰ ἑξῆς:

- α. Κύριοι ἄξονες συμμετρίας.
- β. Σωστὸ πλαίσιο.
- γ. Γενικὴ σχηματοποίησι.
- δ. Μερικὴ σχηματοποίησι.
- ε. Μελέτη τῶν ἐπὶ μέρους στοιχείων.
- ς. Χαρακτηριστικὰ προσώπου.

Τὴν σχεδίασι τῆς Ἱερᾶς Μορφῆς τῆς Παναγίας μας ἀνέλαβε καὶ πραγματοποιοῖσε, μὲ ἐλαφρὰ ὑπόκρουσι Θεομητορικῶν ὕμνων, ὥστε τὸ περιβάλλον νὰ εἶναι προσευχητικόν, ἡ Ἀδελφὴ Βασιλεία, μίᾳ ἐκ τῶν ἑπτὰ παρευρισκομένων Ἀγιογράφων ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων.

Μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσι τοῦ σχεδίου, τὴν «σκυτάλη» παρέλαβε ἡ Ἀδελφὴ Ἰωάννα, ἀπὸ τὴν ἴδια Μονή, ἡ ὁποία πραγματοποιοῖσε μὲ ἄνεσι τὴν διάβασι ἀπὸ τὸ σχέδιο στὸ χρῶμα.

Σὲ πρώτη φάσι, τὸ σχέδιο ἀποτυπώθηκε σὲ εἰδικὰ ἐπιστρωμένο καμβᾶ, διαδικασία, ἡ ὁποία καίτοι ἀπλῆ, ἀπαιτεῖ μεγάλη προσοχὴ καὶ ἀκρίβεια

ἐκ μέρους τοῦ Ἀγιογράφου, ὅπως ἄλλωστε ὅλες ἀνεξαιρέτως οἱ φάσεις ἀγιογραφήσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων.

Μὲ τὴν συμμετοχὴ καὶ τῶν λαϊκῶν Μαθητῶν, τὸ Μάθημα προχώρησε στὸν πρῶτο χρωματισμὸ τῶν διαφόρων περιοχῶν τῆς Εἰκόνος (προπλασμοί).

Ἡ προσοχὴ τῶν Μαθητῶν ἐπετείνετο μὲ τὴν διαδοχὴ τῶν φάσεων, ἐφ' ὅσον πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς εἶχαν γιὰ πρώτη φορὰ τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολουθήσουν τὴν συγκεκριμένη τόσο ἐνδιαφέρουσα διαδικασία.

Τὸ ἐπόμενο βήμα ἦταν ἡ ἀποτύπωση τῶν κυριωτέρων πτυχώσεων τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου, ἀπὸ τὸ ριζόχαρτο μὲ τὸ γραμμικὸ σχέδιο στὸν καμβᾶ μὲ τοὺς ἤδη περασμένους προπλασμούς.

Όταν ἐγινε καὶ αὐτό, ἄρχισε, μέσα σὲ κλίμα γενικὰ ἀυξημένου ἐνδιαφέροντος, ἡ ζωγραφικὴ τῶν ἐνδυμάτων.

Οί Μαθητές ἐκλήθησαν νὰ παρακολουθήσουν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Ἀδελφή, ἡ ὁποία ζωγράφιζε καὶ οἱ ἐρωτήσεις καὶ ἀπορίες ποὺ διατύπωσαν ἔδειξαν τὴν ζωντανὴ συμμετοχὴ τους καὶ τὴν ἐπιθυμία τους γιὰ ἐμβάθυνσι στὴν Ἱερά καὶ πάντιμο Τέχνη τῆς Ἀγιογραφίας.

Ἡ Ἀγιογραφία, σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλία τοῦ σεβαστοῦ Ἀγιογράφου καὶ Διδασκάλου μας κ. Φιλίππου Μαρκοπούλου, κατὰ τὴν περυσινὴ Ἀγιογραφικὴ Σύναξι, στὸ Πνευματικὸ μας Κέντρο, ὀφείλει νὰ ἐκφράζη, μεσῶ τῆς τεχνοτροπίας, μὲ σαφήνεια καὶ καθαρότητα, τὴν Θεολογία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ χρῆσις τριῶν μόνον ἐπιφανειακῶν (προπλασμός, 1^ο φῶς, 2^ο φῶς) καὶ δύο γραμμικῶν (γράψιμο, ψιμυθιά) στοιχείων, προκειμένου νὰ ἀποδοθοῦν τὰ διάφορα στοιχεῖα τῆς Εἰκόνος, ἐξασφάλισε σὲ πρῶτο, ἀλλὰ καθοριστικὸ ἐπίπεδο, τὸν ζητούμενο σκοπὸ κάθε Ὁρθοδόξου Εἰκόνος, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ νὰ θεολογή.

Ο χρόνος ὅμως ποὺ κυλοῦσε ἀδυσώπητος, ἀνάγκασε τὴν συντόμευσιν τῶν προγραμματισμένων καὶ ὠλοκληρώθηκε μόνον ἓνα τμῆμα τῶν φορεμάτων. Ἦταν ὅμως τοῦτο ἀρκετό, ὥστε νὰ «πάρουν μίαν πρώτη γεύση» ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι Μαθητὲς γιὰ τὸ πῶς ἀγιογραφοῦνται τὰ φορέματα στὶς Ὁρθόδοξες Εἰκόνες.

Τὸ Μάθημα ὠλοκληρώθηκε μὲ τὴν ζωγραφικὴ τοῦ Προσώπου τῆς Θεομήτορος.

Οἱ λαϊκοὶ Συμμαθητὲς καὶ στὴν φάσι αὐτὴ βοήθησαν μὲ προθυμία καὶ χαρά.

Ἐννοεῖται ὅτι ὅσο ἡ ἀγιογράφησις τοῦ ἱεροῦ προσώπου τῆς Παναγίας μας προχωροῦσε, τόσο ὁ βαθμὸς τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς προσοχῆς ὄλων αὐξανόταν καὶ περισσότερο.

Μὲ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν βοήθεια τῆς Κυρίας Θεοτόκου, ἡ Ἄγιο-
γράφησις τοῦ πανσέβαστου προσώπου Τῆς ὠλοκληρώθηκε μὲ σύντομο ρυθ-
μό, σὲ πρῶτο ἐπίπεδο βεβαίως, ἀφοῦ εἰδικὰ ἡ ἐπεξεργασία τῶν σαρκωμάτων
ἀπαιτεῖ μεγαλύτερη ἄνεσι χρόνου.

Ἡ χαρὰ καὶ ὁ ἐνθουσιασµὸς ὄλων τῶν παρευρεθέντων ἦταν ἐμφανής. Ἡ Ἀδελφὴ Σεραφεῖμα ἔθεσε τὴν κατακλεῖδα τοῦ Μαθήματος μὲ ἓνα ἐμπνευσμένο λογύδιον. Αναφέρθηκε ἀκριβῶς στὴν αἴσθησι ἀγαλλιᾶσεως, τὴν ὁποία, ὅπως εἶπε, ὄλοι αἰσθανθήκαμε σὲ αὐτὴν τὴν «ὁμοθυμαδόν, ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας» κατὰ τὸ Μάθημα συνάντησί μας, ἡ ὁποία κατ' οὐσίαν ἦταν συνέχεια τῶν Λειτουργικῶν Συνάξεων ποὺ προηγήθηκαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀποστόλου καὶ Προστάτου μας Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. Παρωμοίωσε εὐφυῶς, μὲ τὸν τρόπο αὐτό, τὴν μαθητικὴ σύναξι μας αὐτὴ μὲ τὶς τόσο νοσταλγημένες ἀπὸ ὄλους τοὺς Χριστιανοὺς πρωτοχριστιανικὲς ἐκεῖνες συνάξεις Ἀγάπης, καὶ ἔτσι ἔδωσε σὲ ὄλους νὰ κατανοήσουν τὸ πόσο σημαντικὴ εἶναι ἀπὸ κάθε ἄποψι ἡ διοργάνωσις, ἀλλὰ καὶ ἡ συμμετοχὴ σὲ αὐτές.

Στὴν ἔξοδο μοιράστηκαν, κατὰ τὸ ἔθος, διάφορες Ἀγιογραφικὲς εὐλογίες: Εἰκονίτσες τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Λουκᾶ, ὁ Βίος Του, DVD μὲ τὴν σημαντικὴ Εἰκονολογικὴ Σύναξι Εὐαγγελισμοῦ τῆς περασμένης Κυριακῆς, μὲ θέμα «Εἰκόνες - Θεολογία - Θαύματα», καθὼς καὶ ὅσα ὑλικά χρειάζονται, προκειμένου οἱ Μαθητὲς νὰ μπορέσουν νὰ δοκιμάσουν τὴν ἐφαρμογὴ αὐτῶν ποὺ παρακολούθησαν στὴν πρᾶξι. Ἐπίσης δόθηκε σὲ ὄλους μεταφρασμένο τὸ σημαντικὸ ἄρθρο «Οἱ Εἰκόνες θὰ σώσουν τὸν κόσμον», γιὰ τὴν μετάφρασι τοῦ ὁποίου ἐκοπίασαν οἱ Συμμαθήτριες μας Ἀθηνᾶ Παππᾶ καὶ Ἰουστίνα Τσοκανᾶ, τὶς ὁποῖες καὶ εὐχαριστοῦμε.

Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν!

+ Μ. Γ.